

Tid Tisdagen den 16 april 2013 kl 17.00 – 18.45

Plats Bolindersalen, Tekniska nämndhuset

Justerat Torsdag den 25 april 2013

Per Ankersjö

Katarina Luhr

Närvarande

Beslutande ledamöter:

Per Ankersjö (C) ordföranden

Katarina Luhr (MP) vice ordföranden

Jonas Nilsson (M)

Torbjörn Erbe (M)

Per Ola Bosson (M)

Helena Levy (M)

Nils Ingelström (M)

Mikael Magnusson (S) §§ 7- 25

Rana Carlstedt (S)

Mats E. P. Lindqvist (MP)

Stellan F Hamrin (V)

Tjänstgörande ersättare:

Per Johansson (FP)

Fredrik Canerstam (S) §§ 1-6

Måns Lönnroth (S)

för Karin Karlsbro (FP)

för Mikael Magnusson (S)

för Åsa Wester (S)

Ersättare:

Anders Thureson (M) §§ 1-21

Eva Runvald (M)

Viktor Strååt (M) §§ 1-22

Andreas Lundin (M)

Frida Johansson Metso (FP) §§ 6-25

Fredrik Canerstam (S) §§ 7-25

Charles Berkow (MP)

Belinda Hellberg (MP)

Sara Stenudd (V)

Tjänstemän:

Förvaltningschefen Gunnar Söderholm, Annkristin Axén, Daniel Selin, Ellinor Fiebranz Andersson, Emily Tjäder, Gustaf Landahl, Helena Pettersson §§ 1-5, Helene Lindman §§ 1-5, Håkan Andersson, Lars Burman, Luis Lopez, Malin Ekman, Marithe Eriksson och Pia Winbladh Högfors samt borgarrådssekreteraren Albin Ring.

§ 1**Närvarorätt**

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att medge närvarorätt vid dagens sammanträde till Lars Burman, Helene Lindman, Helena Pettersson, Annkristin Axén, Marithe Eriksson samt till Luis Lopez, personalföreträdare från fackförbundet Vision.

§ 2**Val av justerare och tid för justering****Beslut**

Miljö- och hälsoskyddsnämnden utser vice ordföranden Katharina Luhr (MP) att tillsammans med ordföranden Per Ankersjö (C) justera dagens protokoll.

Justering sker torsdag den 25 april 2013.

§ 3**Anmälan av föregående protokoll**

Protokoll 2/2013 från miljö- och hälsoskyddsnämndens sammanträde den 12 mars 2013 anmäls.

§ 4**Anmälan av inkomna skrivelser till miljö- och hälsoskyddsnämnden**

Inkomna skrivelser m.m. till miljö- och hälsoskyddsnämnden enligt förteckningar från den 3 april 2013 och den 16 april 2013 anmäls.

§ 5**Anmälan av delegationsbeslut fattade inom miljöförvaltningen****Beslut**

- 1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden godkänner redovisningen av delegationsbeslut fattade inom miljöförvaltningen från och med 2013-02-16 – 2013-03-22.

Handlingar i ärendet

Lista över delegationsbeslut ur ECOS för delegationsperioden 2013-02-16 – 2013-03-22.

§ 6**Anmälan av protokoll från rådet för funktionshinderfrågor**

Protokoll 2/2013 från miljö- och hälsoskyddsnämndens och fastighetsnämndens

gemensamma råd för funktionshinderfrågor den 4 mars 2013 anmäls.

§ 7

Miljö- och hälsoskyddsnämndens underlag för budget 2014 med inriktning 2015 och 2016

Dnr 2013-2672

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag:

- 1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden godkänner underlaget för budget år 2014 med inriktning för åren 2015 och 2016.
- 2 Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Handlingar i ärendet

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande från den 20 mars 2013.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Per Ankersjö (C), Jonas Nilsson m.fl. (M), Per Johansson (FP) föreslår (se beslutet).
- 2) Vice ordföranden Katarina Luhr m.fl. (MP) föreslår att miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att:
  - 1 I huvudsak godkänna underlaget.
  - 2 I övrigt anföra följande:

Underlaget till budget visar att fortsatta nedskärningar kommer att påverka förvaltningens arbete kännbart. Följaktligen kommer Stockholms miljöarbete påverkas negativt. Redan under 2012 såg vi att den strama budgeten gjorde att vissa planerade projekt fick skjutas upp. För att ett förebyggande och ambitiöst miljöarbete ska kunna bedrivas krävs i stället förstärkning av förvaltningens budget. Förvaltningen måste få utveckla, inte vara tvungen att avveckla! Inte minst gäller det investeringsmedel för att investera Stockholm bort från sin miljöskuld, bort från energislöseri och från fossilberoende. Investeringar i miljöarbetet ska även på sikt leda till bättre hälsa för Stockholms invånare, genom mer hälsosam luft och friskt vatten, lägre exponering för skadliga ämnen och närhet till områden för regelbunden rekreation. Stockholm har länge hållit en hög miljöprofil, men med bristande budgetsatsningar får Stockholm svårt att hålla en plats som progressiv stad i miljöomställningen.

Miljöförvaltningen har stor expertkunskap och hög kompetens inom miljö- och naturvård och bör därför i högre grad konsulteras av övriga nämnder i exv upphandlingsfrågor, bullerfrågor, och komplicerade byggfrågor, t.ex. byggnation på förorenad mark eller i anslutning till grönområden. Stora insatser kommer behövas för att klara målet för ett fossilbränslefritt Stockholm. Detta kan

medföra behov av personalförstärkning, och kräver hög kompetens av de anställda. För att behålla och förstärka förvaltningens höga kompetens anser vi att anställdas löner måste justeras till en nivå som speglar medarbetarnas kompetens, och för att undvika att förvaltningen halkar efter i lönesättning. Miljöpartiet kompenserar alltid för pris och löneökningar i sin budget för att synliggöra vad som krävs för att upprätthålla den befintliga verksamheten på samma nivå. Att budgeten även ger utrymme för anställdas kompetensutveckling är viktigt.

Vi bekymras av att staden inte ser ut att nå de lagstadgade miljö kvalitetsnormerna för luftmiljö och vattenkvalitet. Utan förstärkta åtgärder kommer Stockholm att bryta mot lagen långt in i framtiden. Detta riskerar att medföra höga böter från EU vilket gör det än mer svår förståeligt varför majoriteten inte avsätter tillräckliga resurser för att nå normerna och istället väljer att riskera mångmiljonböter.

Miljöövervakningen måste förstärkas. För att nå miljö kvalitetsnormerna på vattensidan måste pengar tillföras för att vi ska ha grundläggande kännedom om statusen hos våra sjöar och vattendrag. Undersökningar av eventuellt förorenad mark behöver också finansieras.

Stadens klimatarbete blir lidande av att tillräckliga resurser inte tillförs miljöarbetet. Stockholm har fantastiska möjligheter att minska vår klimatpåverkan men utan tillräckliga investeringsmedel och miljöbudget kommer dessa möjligheter inte kunna tas tillvara. Stockholm riskerar därmed att halka bort från listan av städer med ett framåtsyftande och starkt klimatarbete.

Den begränsade budgetramen gör också att tillsynen begränsas. Många verksamheter i staden besöks för tillsyn med många års mellanrum. Tillsynen av skolor måste förstärkas, och är idag otillräcklig. Tillsynen skulle i många fall behöva ökas i omfattning och ske oftare än idag.

- 3) Mikael Magnusson m.fl. (S) föreslår att miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att:

1 I huvudsak godkänna underlaget.

2 I övrigt anföra följande:

Alliansen har aviserat en neddragning av miljöförvaltningens nettobudget på nära 10 procent. Detta måste ändras. Förvaltningen förvarnar att avveckling av verksamheter måste ske om nerskärningen genomförs, eftersom det inte finns något ytterligare större utrymme för effektiviseringar efter att alliansen halverat miljönämndens budget direkt efter sitt maktövertagande 2006.

Stockholm växer snabbt och det ställs ökade krav på tillsyn över bland annat förorenade områden, rivningar och byggande.

Barnens miljö behöver sättas i fokus och mer resurser behöver avsättas till tillsyn av skolor och förskolor avseende inomhusmiljö och buller, och uppföljningen skärpas. I den nuvarande takten inspekteras varje verksamhet ca en gång vart femte år, vilket är alltför sällan.

Arbetet för att förbättra luftkvaliteten i staden måste öka, liksom arbetet mot farliga kemikalier. Inte minst i skenet av matfuskskandalen med hästkött är Livsmedelskontrollen ett annat område, som behöver utökas och utvecklas - också lokalt. Klimatarbetet, bland annat satsningar på miljöbilar, behöver utökas de närmsta åren - för att minska utsläppen och för att nå målet om en fossiloberoende fordonsflotta 2030. Dessa angelägna behov för stockholmarna och Stockholms utveckling visar att det behövs mer resurser till Miljöförvaltningen inte mindre.

Alliansen kan inte bara prata vackert om miljö, samtidigt som man lever på gamla lagrar. Det krävs också satsningar och resurser. Därför måste neddragningarna avvisas.

- 4) Stellan F Hamrin (V) föreslår att miljö- och hälsoskyddsämnden beslutar att nämnden:

Utgår från Vänsterpartiets förslag till budget och de mål som redovisas i partiets förslag till mål och delmål (utifrån den struktur som majoriteten angett).

Förvaltningens förslag till färdplan visar att det med vissa justeringar, mera resurser och smärre kompensationsåtgärder är fullt möjligt att skapa ett fossilfritt Stockholm år 2030 förutsatt att Förbifart Stockholm stoppas och resurserna används för utbyggd kollektivtrafik.

Förvaltningens framgångsrika arbete med kemikalier bör utökas utifrån angivna mål. Detsamma gäller förvaltningens förslag beträffande miljöbilsarbete och inte minst måste lastbilstransporterna samordnas geografiskt. Reduceringen av privatbilism i stan måste påskyndas i framförallt innerstan så att luftmiljön blir acceptabel också för små barn.

Vad gäller fysisk planering måste existerande grönområden skyddas permanent och sjöar och vattendrag måste restaureras och i vissa fall återskapas. Bullersituationen ska förbättras genom minskad bilism och vid behov sänkt hastighet och överdäckningar – det sistnämnda främst runt Järvafältet.

Vattenarbetet för att uppnå God Ekologisk Status, God Ekologisk Potential och God Kemisk Status måste intensifieras och staden måste ta sitt ansvar för historiska utsläpp och ta initiativ till samordning regionalt. Målet ska vara att snarast möjligt – helst före 2021 – uppnå ställda krav. En handlingsplan för att åtgärda effekterna av den stigande havsytan måste omedelbart upprättas utifrån Arktiska Rådets expertgrupps bedömningar inklusive relevanta riskbedömningar och säkerhetsnivåer. Häri ingår effekten av den stigande havsytan på Mälarens vattenstånd. Utredningar av en extra dammanläggning i innerskärgården bör påbörjas.

Miljöövervakningen bör utökas vad gäller provtagningspunkter, variabler och provtagningsintensitet och den analytiska kompetensen bör förstärkas ytterligare.

Personalen bör utökas för att klara uppsatta mål och utifrån målsättningen om jämlikhet, jämställdhet, rätt till heltid och ett gott och stimulerande arbetsklimat med högt i tak och långt till dörren. Vidareutbildning och flexibilitet bör

stimuleras och lönen behöver höjas till i nivå med andra jämförbara förvaltningar. Särskild uppmärksamhet måste ägnas åt kvinnors sjukfrånvaro och småbarnsföräldrar måste ges möjlighet till flexibla arbetstider.

Beslutsgång

Ordföranden Per Ankersjö (C) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förslag från Per Ankersjö (C), Jonas Nilsson m.fl. (M) och Per Johansson (FP).

Reservation

Vice ordföranden Katarina Luhr m.fl. (MP) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Mikael Magnusson m.fl. (S) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Stellan F Hamrin (V) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av Per Ankersjö (C), Jonas Nilsson m.fl. (M) och Per Johansson (FP) enligt följande:

Miljö- och hälsoskyddsämndens arbete är prioriterat och av stadens budget för 2013 framgår att Stockholm ska behålla sin tätposition i klimat- och miljöarbetet. Nämnden har också under mandatperioden i detta syfte tillförts extra medel, både för att kunna permanenta och utveckla nyckelverksamheter, såsom energicentrum, Klimatsmarta Stockholmare, miljöbilsprojekten och Kemikaliepakten, men också som tillfälliga satsningar för att möta angelägna utmaningar. Jämfört med budgeten för 2010 har nämndens innevarande budget ökat med över 30 procent.

I 2013 års budget finns exempelvis nya satsningar på att kartlägga historiskt förorenade områden, att påskynda privata fastighetsägares energieffektivisering, samt att utveckla modellberäkningar och mätmetoder avseende stadens luftkvalitet. Dessutom fortsätter finansieringen av bland annat de redan tidigare påbörjade projekten med en färdplan för ett fossilbränslefritt Stockholm 2050, en strategi för rening av Bällstaån, samt en handlingsplan för att uppnå god ekologisk och kemisk status i stadens vattenförekomster senast år 2021. Nämnden ser också fram emot det förslag till kemikalieplan som förvaltningen ska presentera i början av hösten.

Det är viktigt att ha i åtanke att det är stockholmarnas skattepengar nämnden handskas med och att nämndens arbete hela tiden måste omprövas och utvärderas så att pengarna användas så effektivt och ändamålsenligt som möjligt. Det är också viktigt att i sammanhanget nämna det generella regelförenklingsarbete för stadens alla nämnder och bolag som kommunfullmäktige beslutat om och som syftar till att minska onödiga utgifter och regelkrångel. Miljö- och hälsoskyddsämnden har nyligen genomfört ett behövligt och tillfredsställande effektiviseringsarbete och det är naturligt att detta arbete fortskrider.

§ 8**Inriktningsbeslut avseende lokaler i nya Tekniska nämndhuset**

Dnr 2013-4603

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt kontorens och förvaltningens gemensamma förslag:

- 1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden godkänner inriktningsförslag avseende inhyrning av nya lokaler i enlighet med vad som redovisas i kontorens och förvaltningens gemensamma tjänsteutlåtande.
- 2 Miljö- och hälsoskyddsnämnden ger miljöförvaltningen i uppdrag att ta fram underlag för genomförandebeslut avseende inhyrning av nya lokaler i enlighet med vad som redovisas i kontorens och förvaltningens gemensamma tjänsteutlåtande.
- 3 Miljö- och hälsoskyddsnämnden överlämnar ärendet till kommunstyrelsen för vidare beredning.

Handlingar i ärendet

Miljöförvaltningens, fastighetskontorets, trafikkontorets, exploateringskontorets och stadsbyggnadskontorets gemensamma tjänsteutlåtande från den 27 mars 2013.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

- 1) Ordföranden Per Ankersjö (C), Jonas Nilsson m.fl. (M) och Per Johansson (FP) föreslår (se beslutet).
- 2) Vice ordföranden Katarina Luhr m.fl. (MP) och Mikael Magnusson m.fl. (S) föreslår att miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt följande:
  - 1 Miljö och hälsoskyddsnämnden överlämnar och åberopar Exploateringskontorets, Stadsbyggnadskontorets, Trafikkontorets, Miljöförvaltningens, samt Fastighetskontorets gemensamma förslag som sitt eget, i enlighet med punkterna 1,2,3 i aktuellt tjänsteutlåtande.
  - 2 Beslutar att inriktningen för det nya Tekniska nämndhuset även ska innehålla syftet att skapa ett så miljövänligt nytt Tekniskt nämndhus som möjligt, enligt vad som anförs nedan.

Vi ställer oss bakom principen att flytta ut centrala förvaltningars administrativa lokaler ut ur innerstaden, så att mark i innerstaden kan ställas till förfogande för andra ändamål, samt att åstadkomma lägre hyreskostnader för ifrågavarande förvaltningar. Att placera ut förvaltningar kan dessutom indirekt ge ett stöd till områden i förstäderna, i form av ökad lokal efterfrågan på tjänster och varor.

Förslaget att bygga ett nytt tekniskt nämndhus är utifrån detta perspektiv utmärkt.

Men dessutom bör Stockholms stad, när man nu kommer att kunna ha egen rådighet över hela byggprocessen, samt även över hur huset kommer att användas av de som ska ha sina arbetsplatser där, bygga detta hus så miljövänligt som möjligt.

Om detta utförs rätt, med bästa möjliga tillgängliga teknik för låg energiförbrukning, energiåtervinning, källsortering, byggmaterial med lägsta möjliga energipåverkan osv, så kan detta hus bli en stolthet för Stockholms stad, någon som man gärna kan visa upp i världen. Med andra ord – ett Tekniskt nämndhus i världsklass.

3) Stellan F Hamrin (V) föreslår att miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt följande:

- 1 Avslå förslaget.
- 2 Därutöver anföra:

Med anledning av de krav på utredning av en flytt av verksamheten i Tekniska nämndhuset som V framfört i ärendet ”Utvecklingen av del av Arenan 9 (Söderstaden)” anser vi det ologiskt att fatta inriktningsbeslut avseende inhyrning av nya lokaler i Söderstaden. Vi föreslår att man väntar med detta till det hela är ordentligt utrett genom att analysera förvaltningarnas antal besökare och dess utåtriktade aktiviteter och även se över möjligheten att ha en större gemensam utåtriktad lokal centralt, till exempel i kulturhuset, samtidigt som man kan ha förvaltningsgemensamma kontor i bl.a. ytterstaden.

Beslutsgång

Ordföranden Per Ankersjö (C) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förslag från Per Ankersjö (C), Jonas Nilsson m.fl. (M) och Per Johansson (FP).

Reservation

Vice ordföranden Katarina Luhr m.fl. (MP) och Mikael Magnusson m.fl. (S) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Stellan F Hamrin (V) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

§ 9

JO-anmälan avseende handläggningen av ett klagomålsärende rörande störande lukt

Anmälan av beslut från riksdagens ombudsmän, dnr 325-2013

Dnr 2012-1808

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag:

- 1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden godkänner anmälan av JO:s beslut den 18 februari 2013 rörande anmälan av förvaltningens handläggning i ett klagomålsärende.

Handlingar i ärendet

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande från den 18 mars 2013.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Per Ankersjö (C) finner att nämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag.

§ 10**Tillsynsrapport för skolor och förskolor 2012**

Dnr 2012-843

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag:

- 1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden godkänner förvaltningens redovisning och översänder rapporten för kännedom till utbildningsförvaltningen och Norrmalms stadsdelsförvaltning.

Handlingar i ärendet

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande från den 3 april 2012.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

- 1) Ordföranden Per Ankersjö (C), Jonas Nilsson m.fl. (M) och Per Johansson (FP) föreslår (se beslutet).
- 2) Vice ordföranden Katarina Luhr m.fl. (MP) föreslår att miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt följande:
  - 1 Godkänna förvaltningens rapport.
  - 2 Överlämna beslutet och årsrapporten till utbildningsförvaltningen, samtliga stadsdelsförvaltningar samt SISAB för kännedom.
  - 3 I övrigt anföra följande:

Att ca 30 % av skolorna har haft så pass allvarliga brister att det krävt uppföljning är för mycket. Barn och ungdomar behöver en god inomhusmiljö och skolan ska tillse detta. Att skolor och förskolor inte har kunskap om att de ansvarar för att lokalerna är hälsosamma är ett problem. Vi har en förhoppning om att tillsynsbesöken gjort klart detta men anser att det trots tillsynsbesök kan finnas hinder för att gå vidare med åtgärder, då många skolor har dåligt med resurser. Vi tycker att det är viktigt att skolans arbete med inomhusmiljö underlättas, exempelvis genom tätare tillsynsbesök med ökad information om nödvändiga åtgärder men även genom att vi ställer tydliga krav på en god

inomhusmiljö i skolorna.

Ventilationsanläggningar är av största vikt för människors välbefinnande, inte minst i lokaler där barn vistas. Förändras verksamheten i lokalen så behöver troligtvis även ventilationsanläggningen dimensioneras om. Efter en omorganisering eller omdisponering kan människor ofta komma att vistas i lokaler som inte är avsedda för detta. Detta kan leda till luftproblem.

Om skolorna förändrar användningen av sina lokaler finns risken att man inte meddelar SISAB detta. De skolor som kommunicerar med SISAB om ändrad användning av lokaler kan drabbas av hyreshöjningar på grund av de åtgärder som SISAB då vidtar, vilket inte uppmuntrar skolorna till kommunikation.

Hyressystemet mellan skolorna och SISAB kan därför behöva ses över för att åstadkomma ett hyressystem som uppmuntrar skolorna att kommunicera mera med SISAB. Vi anser även att det i varje skollokal, framför allt där barn vistas, anslås hur många människor som ventilationsanläggningen för i lokalen är avsedd för. Detta tydliggör för alla berörda, även för de som inte är insatta i hur ventilationsanläggningar fungerar och dimensioneras, hur ventilationen egentligen är tänkt.

Då radonmätningar varit ett problem som löpt genom flera års skolinspektioner är det viktigt att nu följa upp om förbättringar skett. Radonutredningar och åtgärder kan ta tid och vi anser att nämnden bör tillse att alla de skolor som inte redan utfört mätning får en tydlig begäran om att detta ska utföras under kommande mätsäsong. Detta för att säkerställa att lokalen ska kunna anses lämplig för barn att vistas i.

3) Mikael Magnusson m.fl. (S) föreslår att miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt följande:

- 1 Godkänna förvaltningens rapport.
- 2 Förvaltningen ges i uppdrag att tillsammans med SISAB och utbildningsförvaltningen utarbeta ett förbättringsprogram för skol- och förskolemiljöer.
- 3 Förvaltningen ges i uppdrag att genomföra tätare kontroller av skolor och förskolor.
- 4 Därutöver anför följande:

Det är oacceptabelt att 30% av skolor och förskolor haft så allvarliga brister i miljön att man behövt följa upp det. Barnens skolmiljö är deras arbetsmiljö och man kan ju fråga sig om dessa brister accepterats i samma utsträckning om det rört sig om vuxna.

Vi socialdemokrater anser att det här problemet är så allvarligt att åtgärder måste vidtas omedelbart och föreslår därför att förvaltningen i samarbete med SISAB och utbildningsförvaltningen tar fram ett förbättringsprogram för skol- och förskolemiljöer där man utarbetar en långsiktig plan för nödvändiga renoveringar och reparationer.

Vi anser också att tidsintervallet mellan tillsynsbesöken är för långt och att tätare kontroller behövs för att tidigare upptäcka ohälsosamma miljöer och underlätta

skolornas egna arbete med inomhusmiljön.

- 4) Stellan F Hamrin (V) föreslår att miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt följande:

Miljö- och hälsoskyddsnämnden bör ges utökade resurser för att intensifiera arbetet med inomhusmiljön i stadens skolor, förskolor och fritidsgårdar och därvid också inkludera enkäter rörande luftkvalitén.

Det är anmärkningsvärt att omkring 30 % av stadens skolor och förskolor år efter år uppvisar brister vad gäller inomhusmiljön. En seriös analys bör göras av hittillsvarande insatser och förvaltningens egna insatser utökas. Av rapporten framgår att ev. problem med gifter orsakade av fuktig betong (Sjuka-Hus syndrom) inte hanteras målinriktat. Hälsoenkäter bör vara ett första steg vid alla inspektioner.

Beslutsgång

Ordföranden Per Ankersjö (C) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förslag från Per Ankersjö (C), Jonas Nilsson m.fl. (M) och Per Johansson (FP).

Reservation

Vice ordföranden Katarina Luhr m.fl. (MP) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Mikael Magnusson m.fl. (S) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Stellan F Hamrin (V) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

§ 11

Kontroll av verksamhetens avfallshantering 2012

Redovisning av miljöförvaltningens rapport

Dnr 2012-5360

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag:

- 1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden godkänner förvaltningens rapport

Handlingar i ärendet

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande från den 2 april 2013.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Per Ankersjö (C) finner att nämnden beslutar enligt miljöförvaltningens

förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av vice ordföranden Katarina Luhr m.fl. (MP) och Mikael Magnusson m.fl. (S) enligt följande:

Ärendet visar att det finns stora brister i verksamheternas avfallshantering. Över hälften av de inspekterade verksamheterna fick anmärkningar som krävde uppföljning och ytterligare en fjärdedel fick anmärkningar som inte behövdes följas upp. Det är långt ifrån acceptabelt att så många verksamheter brister i sin avfallshantering.

Avfallet är idag till skillnad från tidigare en värdefull resurs. Inte minst en ökad insamling av matavfall från verksamheter skulle öka biogastillgången i Stockholm. Trots det usla resultatet och de positiva effekterna tillsynen ger, kommer förvaltningen kraftigt dra ner på tillsynen mot verksamheterna pga. bristande resurser. Något som vi tycker är djupt beklagligt och är ett ytterligare exempel på borglighetens svaga miljöambitioner när det gäller avfallshanteringen.

§ 12

Riktad kontroll 2012 – Kosttillskott

En rapport från miljöförvaltningen

Dnr 2013-4773

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag:

- 1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden godkänner anmälan om rapporten.
- 2 Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att överlämna rapporten till Livsmedelsverket och Läkemedelsverket.

Handlingar i ärendet

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande från den 3 april 2013.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Per Ankersjö (C) finner att nämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag.

§ 13

Tillsynskampanj i Vinsta industriområde, hantering av farligt avfall och kemikalier

Dnr 2012-014014

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag:

- 1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden godkänner rapporten ”Hantering av farligt avfall och kemikalier, verksamheter på Packstensgränd och Plaisirvägen i Vinsta industriområde”.
- 2 Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att överlämna rapporten till exploateringskontoret, företagarföreningen inom Vinsta industriområde och till de verksamhetsutövare som ingått i kampanjen.

Handlingar i ärendet

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande från den 15 mars 2013.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Per Ankersjö (C) finner att nämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag.

§ 14

Programsamråd för område utmed Trollesundsvägen i Bandhagen

Remiss från stadsbyggnadsnämnden

Dnr 2012-1445

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag:

- 1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden tillstyrker programmet under förutsättning att:
  - a. Exploateringen av kv. Kopieramen i Trollesundsskogen stryks ur programmet och ny lokalisering för bostäder utreds i de områden som pekats ut som lämpliga bebyggelseområden i landskapsanalysen
  - b. Möjligheten till gemensamma dagvattenlösningar för kvarteren Diabilden och Färgfilmen utreds i en översiktlig dagvattenutredning
- 2 Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Handlingar i ärendet

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande från den 18 mars 2013.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Per Ankersjö (C) finner att nämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av vice ordföranden Katarina Luhr m.fl. (MP) enligt följande:

Vi anser att förvaltningens utlåtande är väl avvägt. Vi anser att det är oförsvarligt att föreslå byggnation av parhus och radhus med en tillhörande bit privat natur i ett naturområde som anses som oersättligt både ur ett naturperspektiv och ur ett barnperspektiv. Därför anser vi att all planering av kvarteret Kopieramen måste utgå.

Även kvarteret Färgfilmen kommer att byggas på naturmark. Vi anser att kompensationsåtgärder för förlust av denna mark ska göras och att dessa åtgärder bör redovisas under fortsatt processning av ärendet.

Särskilt uttalande lämnas av Mikael Magnusson m.fl. (S) enligt följande:

Vi anser att förvaltningen gjort en mycket bra bedömning i ärendet. De natur- och rekreativsvärden som man pekat ut ska värnas.

Särskilt uttalande lämnas av Stellan F Hamrin (V) enligt följande:

Eventuell bebyggelse i de som lämpliga utpekade områdena ska ske med omsorg om att områdenas karaktär bevaras och att tillgängligheten bibehålls såsom skett i ex. Ekoby i Björkhagen. Bebyggelsens utformning måste då samordnas med de bevarade naturområdena.

§ 15**Motion (2012:75) av Åsa Jernberg (MP) och Stefan Nilsson (MP) om minskad köttkonsumtion och mer ekologisk mat i syfte att minska stadens klimat- och miljöpåverkan****Remiss från kommunstyrelsen**

Dnr 2013-254

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag:

- 1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden godkänner och överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen från kommunstyrelsen.

Handlingar i ärendet

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande från den 22 mars 2013.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Per Ankersjö (C), Jonas Nilsson m.fl. (M), Per Johansson (C) och Mikael Magnusson m.fl. (S) föreslår (se beslutet).
- 2) Vice ordföranden Katarina Luhr m.fl. (MP) föreslår att miljö- och hälsoskyddsämnden beslutar enligt följande:

- 1 Att tillstyrka motionärernas förslag med den ändring att måläret för när andelen ekologiska livsmedel i stadens verksamheter ska ha ökat till 50 procent ändras från 2015 till 2016.

- 2 Att därutöver anföra följande:

Vi vill först påpeka att motionen handlar om klimat- men också om andra miljöaspekter. Internationellt uppmärksammas forskning (Rockström m.fl., Science, 2009) ger vid handen att mänsklig aktivitet överskrider planetära gränsvärden för klimat, förlust av biologisk mångfald och kväveomvandling samt eventuellt spridning av kemikalier. Jordbruket är en viktig, ibland den viktigaste, drivkraften bakom samtliga dessa fyra områden. Då så stor del av jordbruksproduktionen är inriktad på produktion av kött, inklusive foder, måste man ta tag i köttproduktionen, och därmed också köttkonsumtionen särskilt i länder med internationellt sett hög köttkonsumtion som Sverige.

Historiskt sett kom ”köttfri måndag” till som ett sätt att stimulera frivilliga åtgärder i USA för att frigöra jordbruksprodukter för att försörja en under första världskriget svältande Europa med mat.¹ I dag är det Europa som har det bra, medan miljöbelastning märks i första hand i andra delar av världen.

Aktiva åtgärder för att minska köttkonsumtion i skolan står inte i motsättning till att skolor också väljer rätt grönsaker, fisk eller för den delen kött ur klimat- och miljösynpunkt. Tvärtom kan det öka medvetenhet om att våra matval påverkar vår miljö. Åtgärder för att minska köttkonsumtion kan gärna kompletteras med åtgärder för att välja bättre kött, grönsaker och fisk ur klimat- och miljösynpunkt, för att därmed minska hela veckomenyns klimat- och miljöpåverkan.

Mätbara mål, gärna tidssatta, motiverar. Det kan vara skillnad mellan mål som tas på allvar och ambitioner som stannar i papper. Vi menar att mätbara och tidssatta mål kan till och med öka effektiviteten av de pilotprojekt som förvaltningen föreslår som alternativ. Mätbara och tidsatta mål kan öka incitament för att sprida och ta del av lyckade resultat från pilotprojekt. Vi vill dock betona betydelsen av att köttet mäts i termer av vikt kötttråvara. Om det t.ex. mäts i pengar i stället kan det leda till att man köper kött som är sämre ur klimat- och miljösynpunkt. Förvaltningen argumenterar emot att man ska följa upp mätbara mål. Vi menar att just uppföljningen kan höja målets status och tjäna som en påminnelse om att ta frågan om matens miljöpåverkan på allvar. Det kan också ge en tillfredsställelse när man klarar målet. Utan uppföljning finns risken att frågan glöms bort.

---

¹ <http://exhibits.mannlib.cornell.edu/meatlesswheatless/meatless-wheatless.php?content=two>

Förvaltningen nämner Malmö stads samarbete med SIK, och att denna modell skulle kunna vara tänkbar i Stockholm. Att inleda en pilotstudie på ett antal skolor skulle kunna vara ett sätt att få mer kunskap om klimatsmartare skolluncher. Ett enklare sätt kan kanske vara att inleda med att studera resultaten från Malmös system.

Vi vill påminna om att ekologisk produktion, enligt en rapport från SLU, bidrar till att klara flera av de miljömål (14 av 16) som vi nu ser ut att missa med nuvarande styrmedel. Alla parter har enligt Naturvårdsverket ett ansvar att bidra till att vi klarar miljömålen. Regeringens passivitet bäddar för det nuvarande miljömålsfiaskot, men det hindrar inte att staden bör göra det vi kan, t.ex. öka andel ekologiskt producerade livsmedel. Vi anser att förvaltningen har en poäng i att det kan finnas ett värde i att inte ändra målet under en programperiod. Vi noterar också att det borgerliga styret i staden har gjort alldeles för lite för att uppnå det mål som redan finns. Vi anser att arbetet för att nå det nuvarande målet bör intensifieras och effektiviseras och det nya målet bör avse år 2016.

- 3) Stellan F Hamrin (V) föreslår att miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt följande:

Godkänna motionen.

Dock bör åtgärderna för att minska köttkonsumtionen inte omfatta kött från djur som uppföds eller förekommer under så naturliga förhållanden som är möjligt i Sverige. Fisk, vilt, ren och får är liksom en del nötköttproduktion kött med mycket liten negativ klimateffekt och produceras i många fall på ett sätt som gynnar den biologiska mångfalden. Beträffande vegetabilier ska sådana väljas som har liten negativ, total klimatpåverkan.

Förvaltningens invändning att klimatpåverkan är olika för olika sorters kött (och vegetabilier) förefaller något konstlad. Vi tror att vi alla är medvetna om detta och menar att detta förhållande inte påverkar situationen i stort.

Vi vill gärna i detta sammanhang påpeka den missuppfattning som råder rörande odlad fisk. Vild kommersiell fisk rovfisk konsumerar avsevärt mycket mer annan fisk än vad odlad fisk gör och så länge den odlade fiskens föda är fångad på ett korrekt sätt är odlad fisk ur ekosystemsypunkt fördelaktigare än vild fisk. Betydande lokala problem kan dock föreligga med odlingens totala utsläpp av fosfor, men generellt sett avger vild fisk per kg minst samma mängd fosfor som odlad fisk men utspridd över en mycket större yta. I övergödda vatten kan även detta fosforutsläpp vara skadligt för miljön.

Beslutsgång

Ordföranden Per Ankersjö (C) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förslag från Per Ankersjö (C), Jonas Nilsson m.fl. (M), Per Johansson (FP) och Mikael Magnusson m.fl. (S).

Reservation

Vice ordföranden Katarina Luhr m.fl. (MP) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Stellan F Hamrin (V) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

§ 16

Översyn av miljöaspekter kring hantering av sopsand

Dnr 2013-4442

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag:

- 1 Miljö- och hälsoskyddsämnden godkänner rapporten ”Hantering av sopsand. En översyn av miljöaspekter kring hantering av sopsand”.

Handlingar i ärendet

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande från den 2 april 2013.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Per Ankersjö (C) finner att nämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag.

§ 17

Yttrande gällande stadens bemötande av remissinstanser, ansökan om tillstånd till vattenverksamhet vid Slussen m m Remiss från mark- och miljödomstolen, mål M 1425-12

Dnr 2011-6820

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag:

- 1 Miljö- och hälsoskyddsämnden godkänner förvaltningens förslag.
- 2 Miljö- och hälsoskyddsämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Handlingar i ärendet

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Per Ankersjö (C), Jonas Nilsson m.fl. (M), Per Johansson (FP), vice ordföranden Katarina Luhr m.fl. (MP) och Mikael Magnusson m.fl. (S) föreslår (se beslutet).

- 2) Stellan F Hamrin (V) föreslår att miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att nämnden:

Uppmana staden att ompröva Slussenprojektet för att skapa en lösning som innebär att den nya Slussen kan vara färdigbyggd före 2020 genom att bl.a. anpassa den nya konstruktionen till gällande detaljplan.

Samt att därutöver anföra att det finns en rad faktorer som gör att en ny lösning är önskvärd och de viktigaste tas upp nedan:

Tid och kostnad

Stadens förslag till ny Slussen tar minst 10 år att fullborda, kostar > 10 miljarder att bygga och har en samhällsekonomisk kostnad på omkring 22 miljarder. Den för varje år ökande risken för översvämningar och behovet av mer resurser för kollektivtrafik innebär att snabbare och billigare lösningar bör eftersträvas. Lösningen innebär dessutom att bytestiden för bussresenärer dubblas, vilket innebär en årlig tidsförlust per person på 1 arbetsvecka. Alternativ finns till halva kostnaden, halva tiden och bättre bussbytestider och bör granskas ingående innan beslut om en ny Slussen tas.

Den stigande havsytan

Stadens förslag förutsätter att havet stiger med högst 1,00 m till år 2100. SMHI, som ansvarar för denna bedömning, gör sedan december 2012 inga egna bedömningar och har därmed frånträtt sin tidigare ståndpunkt. Vid officiell förfrågan säger SMHI numera att det är ansvariga aktörers ansvar att själva göra en bedömning av nödvändiga anpassningar utifrån bl.a. den rapport som finns på myndighetens hemsida. Denna rapport redovisar på ett föredömligt sätt de olika expert-bedömningar som finns och som tidigare redovisats i denna fråga av bl.a. Vänsterpartiet. Även en politiker utan expertkunskaper kan utifrån redovisade prognoser konstatera att sannolikheten att havet stiger med högst 1 m till år 2100 är begränsad.

Till detta ska läggas att byggande, förutom en strikt vetenskaplig bedömning av havsytan till ett givet år (liknande den SMHI tidigare gjorde), också måste anpassas till en nivå som inkluderar en säkerhetsmarginal baserad på en riskanalys utifrån de vetenskapliga bedömningarnas osäkerhet (jmf FOIs senaste rapport). Denna osäkerhet är enligt alla vetenskapliga studier betydande (nästan det enda man är överens om) och uppgår sannolikt till flera dm utöver de marginaler man nu använder. Det är politikens uppgift att själv bedöma vilken riskmarginal man är villig att acceptera. I en så central konstruktion som Slussen måste denna adderade riskmarginal vara betydande. Stadens bedömning (+ 1,00 m) inkluderar ingen sådan marginal överhuvudtaget.

Därutöver ska tilläggas att havsytan stiger olika mycket i olika delar av världen. Nordsjön med angränsande vatten förväntas stiga 10-20 cm mer än oceanernas normalnivå (se FOI med referenser; konfirmerat av författarna), vilket hittills inte gjorts.

Det ryktas att IPCC kommer att redovisa en oceannivåhöjning till år 2100 på 0,97 cm som en minsta gemensamma nämnare för vad världens experter kan enas om. Den kvantifierbara risken för överskridande bedöms till runt 15 % och säkerheten i underlaget bedöms utöver detta som begränsad. Man lär också

komma att säga att höjningen kan bli större än 0,97 cm, men att man f.n. saknar kunskaper för att kunna kvantifiera detta. En helt ny studie citerad av Johan Rockström hävdar dessutom att vatten från Antarktis kan antas spela en större roll för havsytan än man hittills trott. Detta ökar osäkerheten ytterligare.

Att mot denna bakgrund bygga Slussen på det sätt man gör är enligt vår mening grovt oansvarigt. Vi utgår från att Miljöverdomstolen kommer att ta hänsyn till detta inte minst med tanke på att offentliggörande kommer att ske i Stockholm i september.

Våra tidigare inlämnade synpunkter

Stockholms stad har valt att helt avstå från att kommentera de synpunkter som framförts i ärendet tidigare (se MHN protokoll från den 28 augusti 2012). Det är anmärkningsvärt och vi har svårt att tolka detta på annat sätt än att man inte har några sakliga invändningar att göra.

Dessa synpunkter inbegriper bl.a.

- den undermåliga redovisningen av biologiska förhållanden på land och i vatten
- risken för spridning av gifter från sediment till innerskärgården,
- de stora skador på stränder och botten som de mycket omfattande anti-erosionsåtgärder från Lovön ut mot Vaxholm ger upphov till,
- avsaknaden av redovisade alternativa lösningar och 0-alternativ utan beaktande av tvingande åtgärdsplaner.

Förvaltningens synpunkter

Generella synpunkter

Vi anser det anmärkningsvärt att MHF – liksom flertalet ansvariga myndigheter – överhuvudtaget inte tar upp frågan om havsytans läge år 2100. Även om man p.g.a. brist på egen kompetens - liksom flertalet ansvariga myndigheter – valt att förlita sig på SMHIs hemligstämplade analyser är det förvaltningens och politikernas direkta uppgift att själv göra en riskanalys av de presenterade värdena. Detta behov är nu – efter SMHIs nya inställning – helt avgörande.

Vi saknar också en analys av risken för spridning av gifter och av bristen på biologiskt underlag. Anser också MHF att ålen leker i Mälaren?

Punkt 18.

Stadens acceptering av stadens vägran att ange hur många personer i de 37 utpekade fastigheterna som drabbas av allvarliga bullerskador är anmärkningsvärd.

Punkt 25

Ansökan saknar helt – såvitt vi kunnat bedöma – en kvantifiering av transporter av sedimentgifter från muddringsplatsen till innerskärgården. Sediment i Slussenområdet är generellt höga och hänvisningen till att halterna på deponiplatsen också är höga är märklig. Speciellt som kravet på God Ekologisk Status/Potential innebär ett krav på åtgärder för att sänka gifthalterna. Förvaltningen hävdar att stadens bedömning av riskerna för spridning av gifter är riktig. Gäller detta också spridning till innerskärgården?

Beslutsgång

Ordföranden Per Ankersjö (C) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förslag från Per Ankersjö (C), Jonas Nilsson m.fl. (M), Per Johansson (FP), vice ordföranden Katarina Luhr m.fl. (MP) och Mikael Magnusson m.fl. (S).

Reservation

Stellan F Hamrin (V) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av Per Ankersjö (C), Jonas Nilsson m.fl. (M) och Per Johansson (FP) och vice ordföranden Katarina Luhr m.fl. (MP) enligt följande:

Vi anser att Miljöförvaltningens svar är väl avvägt och visar att förvaltningen är mycket medveten om sin roll som myndighet i en mycket komplicerad och omdiskuterad fråga.

En viktig fråga handlar emellertid om den blivande bussterminalen i Katarinaberget.

Det finns en stor rädsla från lokala boende och andra aktörer att detta bygge ska hota husen uppe på Katarinaberget.

Vi erfar att det inne i Katarinaberget finns ett rejält tilltaget garage, byggt som norra Europas största skyddsrum, i början av femtotalet. Delar av detta garage avses även ingå i den nya bussterminalen. Från detta skyddsrum byggdes entréer till Slussens tunnelbanestation (uppgång Hökens gata), upp till Mosebacke torg (igensatt), till Högbergsgatan (igensatt) samt till Björns trädgård (garageutfart).

Erfarenheterna från detta bygge, inkluderande hur detta bygge på den tiden påverkade husen uppe på Katarinaberget, bör rimligtvis finnas arkiverade, på Stadsarkivet eller någon annan stans.

Förhoppningsvis kan en öppen redovisning av dessa erfarenheter bidra till en mer nyanserad allmän debatt.

Särskilt uttalande lämnas av Mikael Magnusson m.fl. (S) enligt följande:

Vi stöder i princip förvaltningens förslag till beslut om att mark- och miljödomstolen fastställer ramvillkor och att länsstyrelsen som tillsynsmyndighet därefter kan fastställa mera preciserade villkor. Alltför detaljerade tillståndsbeslut riskerar att motverka sitt syfte och en viss flexibilitet i ramvillkoren är därför i princip önskvärd.

Denna princip förutsätter dock att länsstyrelsen har tillräcklig kompetens och tillräckliga resurser för att verkligen kunna formulera de preciserade villkoren.

När domstolen väl fastlägger ramvillkoren bör domstolen därför också försäkra sig om att länsstyrelsen verkligen är både villig och kapabel att åta sig att precisera de ytterligare villkor som kan bli nödvändiga.

Domstolen bör också i sitt beslut om ramvillkor ta ställning till om säkerhetsmarginalerna kan anses vara tillräckliga.

Staden bör dessutom utforma Slussen så att ytterligare säkerhetsmarginaler kan skapas senare utan allför stora merkostnader.

§ 18

Sweden Green Building Conference & Building Sustainability Sweden 2014

Dnr 2013-4785

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag:

- 1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden uppdrar åt förvaltningschefen att teckna avtal med Sweden Green Building Council för konferensens genomförande.

Handlingar i ärendet

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande från den 25 mars 2013.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Per Ankersjö (C) finner att nämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag.

§ 19

Motion angående ett mellankommunalt naturreservat för Rågsveds friområde och Kynäsberget (V, MP) Remiss från kommunstyrelsen

Dnr 2012-16795

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag:

- 1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.
- 2 Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Handlingar i ärendet

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande från den 26 mars 2013.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Per Ankersjö (C), Jonas Nilsson m.fl. (M), Per Johansson (FP) och Mikael Magnusson m.fl. (S) föreslår (se beslutet).
- 2) Vice ordföranden Katarina Luhr m.fl. (MP) och Stellan F Hamrin (V) föreslår att miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt följande:
  - 1 Godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.
  - 2 Fastslå att inga exploateringar bör ske i det aktuella området
  - 3 Justera beslutet omedelbart

Vi tackar Miljöförvaltningen för ett mycket bra underlag. Detta visar mycket tydligt på de höga biologiska värden som finns i det aktuella området. Utöver detta så anför vi även den stora betydelse som de två vattendragen, Kräpplaån och Magelungsån, har för sjön Magelungens nordvästra del och det där belägna våtmarksområdet.

Området har, enligt olika biologiska bedömare, lika höga biologiska värden som det på olika sätt skyddade Kungliga Djurgården, men har genom decennierna varit mycket styvmoderligt behandlat. Man har aldrig rensat upp ordenligt efter den tidigare skjutbana som var belägen här.

Man har låtit det mycket dubiösa industriområdet Snösätra, i lokal folkmun kallat Bråtegränd, att etablera sig, samt låtit detta industriområde fortsätta finnas där. Utan att närmare fundera över sådant som avloppsanslutningar, fungerande avfallshantering och annat.

Det är nu dags att ta bort vad som länge varit en skamfläck i området, samt att återställa det förorenade området. Om någon byggnation över huvud taget bör förekomma, så bör det vara någon form av naturskola, café, friluftsstuga eller motsvarande. En sådan verksamhet kan då med fördel placeras just där Snösätra industriområde ligger i dag.

Rörande ett mellankommunalt reservat och eventuella problem med detta, så finns sedan tidigare goda erfarenheter av hur sådant kan ordnas på ett juridiskt smidigt sätt. Nackareservatet är ett exempel på ett fungerande mellankommunalt reservat. Formellt så utgör detta två kommunala naturreservat, men med EN gemensam syftes- och skötselplan.

Hela Rågsveds friområde behöver rustas upp, vissa områden behöver röjas för att "rätt" flora och fauna ska kunna upprätthållas. Området behöver få tydliga entréer, förbättrade promenadvägar, skyltning och allmän spridd information i närområdet. Detta för att få fler boende och verksamma på båda sidor om kommungränsen att använda området.

Företrädare för olika andra partier, utöver partierna som skrivit denna motion, har i olika sammanhang uttryckt att särskilt värdefull natur, den vill man givetvis vara med och skydda.

Här handlar det inte om ett igenslytat ruderat, utan just om ett särskilt värdefullt naturområde.

Det är nu dags för ifrågavarande partier att komma upp till bevis.

Restaureringen av den berörda delen av Magelungen bör ske genom tillskott av vatten från vattensystemets övre delar och genom en partiell muddring av Prästviken för att skapa en mosaik-formad miljö med hänsynstagande till fågellivet.

Beslutsgång

Ordföranden Per Ankersjö (C) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förslag från Per Ankersjö (C), Jonas Nilsson m.fl. (M), Per Johansson (FP) och Mikael Magnusson m.fl. (S).

Reservation

Vice ordföranden Katarina Luhr m.fl. (MP) och Stellan F Hamrin (V) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av Mikael Magnusson m.fl. (S) enligt följande:

Vi stödjer motionen om ett naturreservat i Rågsveds friområde. Ärendet visar att det finns stora ekologiska värden i området med flera skyddsvärda arter som har hittas vid tidigare inventeringar. I en snabbt växande stad är det också viktigt att invånarna har grönområden lättillgängliga för rekreation. Den snabbväxande staden och den nuvarande trögheten i bostadsbyggandet gör att den planerade bostadsbebyggelsen i området måste få genomföras. Där har förvaltningen många bra synpunkter hur det kan ske utan att de ekologiska värdena skadas.

Särskilt uttalande lämnas av Stellan F Hamrin (V) enligt följande:

Vi delar i väsentliga avseenden förvaltningens synpunkter och anser att hänsynen till värdefull miljö innebär att ingen bebyggelse på naturmark är möjlig. Restaureringen av den berörda delen av Magelungen bör ske genom tillskott av vatten från vattensystemets övre delar och genom en partiell muddring av Prästviken för att skapa en mosaik-formad miljö med hänsynstagande till fågellivet.

§ 20

Rapport: Inventering av stränder i Stockholms stad 2010

Dnr 2013-4495

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag:

- 1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden godkänner rapporten.
- 2 Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att översända rapporten till länsstyrelsen, exploateringsnämnden, trafiknämnden, stadsbyggnadsnämnden, idrottsnämnden och stadsmuseet samt till samtliga stadsdelsnämnder.

Handlingar i ärendet

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande från den 20 mars 2013.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

- 1) Ordföranden Per Ankersjö (C), Jonas Nilsson m.fl. (M), Per Johansson (FP) och vice ordföranden Katarina Luhr m.fl. (MP) föreslår (se beslutet).
- 2) Mikael Magnusson m.fl. (S) och Stellan F Hamrin (V) föreslår att miljö- och hälsoskyddsämnden beslutar enligt följande:

Att staden uppdrar åt MHF att utarbeta ett förslag till bevarande- och restaureringsåtgärder för stadens stränder.

Vi delar förvaltningens synpunkter men anser med hänsyn till stadens snabba expansion att en åtgärdsplan för bevarande och restaurering av stadens stränder snarast bör skapas.

Beslutsgång

Ordföranden Per Ankersjö (C) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förslag från Per Ankersjö (C), Jonas Nilsson m.fl. (M), Per Johansson (FP) och vice ordföranden Katarina Luhr m.fl. (MP).

Reservation

Mikael Magnusson m.fl. (S) och Stellan F Hamrin (V) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av vice ordföranden Katarina Luhr m.fl. (MP) enligt följande:

Att Stockholms invånare har god tillgång till stadens stränder är viktigt då friluftsliv är bra för den allmänna folkhälsan och ger livskvalitet för många av stadens invånare. Vi anser därför att det är prioriterat att även utreda tillgängligheten för funktionshindrade och att man ökar denna tillgänglighet där det finns möjlighet. Stränder som är tillgängliga för personer med olika funktionshinder bör också offentliggöras på exv stadens hemsidor och besökskartor så att de är lätta att finna.

I övrigt ser vi flera områden som bör prioriteras i det fortsatta arbetet. På listan med förslag på fortsatta studier anser vi att det är högprioriterat att utreda vilka ytterligare stränder som bör skyddas och hur man kan skydda tillräckligt mycket värdefull strand. Utredningar om hur ständerna kan tillföra ekosystemtjänster för klimatanpassning bör påbörjas snarast. Vi ser också behovet av en långsiktig planering av regelbundna uppföljningar vad gäller utvecklingen av naturvärden och tillgänglighet och anser att en planering bör göras för att man följer upp och utvärderar på regelbunden basis, exv i åttaårsperioder.

Val av representant till Mälarens vattenvårdsförbund

Dnr 2013-5175

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag:

- 1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden utser Nils Ingelström (M) som ordinarie samt Mats E. P. Lindqvist (MP) som ersättare till Mälarens vattenvårdsförbund perioden 2013-2014.
- 2 Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Handlingar i ärendet

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande från den 2 april 2013.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Per Ankersjö (C) finner att nämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag.

§ 22**Luften i Stockholm 2012, anmälan av årsrapport**

Dnr 2013-4780

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag:

- 1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden godkänner årsrapporten för 2012.

Handlingar i ärendet

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande från den 2 april 2013.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

- 1) Ordföranden Per Ankersjö (C), Jonas Nilsson m.fl. (M), Per Johansson (FP) och Stellan F Hamrin (V) föreslår (se beslutet).
- 2) Vice ordföranden Katarina Luhr m.fl. (MP) föreslår att miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt följande:
  - 1 Godkänna årsrapporten för 2012 sedan den svenska sammanfattningen har kompletterats med de uppgifter som finns i den engelska sammanfattningen om bristande uppfyllelse av EU-direktivets krav.

2 Översända den reviderade årsrapporten till Trafikkontoret.

3 Därutöver anföra följande:

Trafik- och renhållningsnämnden verkar prioritera att klara EU-normen. Enligt uppgift finns missuppfattning om att vi nu klarar EU-normen för kvävedioxid. Av rapportens engelska sammanfattning framgår att ”The EU annual mean limit value for NO₂ was only exceeded on Hornsgatan. According to the EU directive the limit value should have been met by the year 2010.”

En tidigare rapport gav vid handen av med genomförande av två åtgärder skulle det bli en stor förbättring på Hornsgatan. Trafik- och renhållningsnämnden har valt att inte genomföra den åtgärd som man har rådighet över. Regeringen har valt att inte ge staden möjlighet att genomföra den andra åtgärden.

Uppgifterna i pressen om att Stockholm redan har överskridit partikelnormen för 2013 visar att det inte görs tillräckligt mycket. Enligt uppgifter i rapporten hade staden vintern 2011-2012 provat ett åtgärdspaket bestående av dammbindning, städning och spolning av gator. De många överskridanden hittills under 2013 väcker frågan om ifall dessa åtgärder har genomförts också under vintern 2012-13, eller om de inte är tillräckligt effektiva när vädret är ogynnsamt. I det förra fallet väcks också frågan om nämnden har bedrivit tillräckligt kraftfull tillsyn.

För övrigt anser vi att det bör bli lättare att på Stockholms eller luftvårdsförbundets hemsida se antalet dagar som normerna överskridits hittills.

3) Mikael Magnusson m.fl. (S) föreslår att miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt följande:

1. Godkänna rapporten.

2. Därutöver anföra följande:

Luftkvaliteten är fortfarande ett av Stockholms stora miljöproblem. Detta trots en stor förbättring under de senaste decennierna. Årsrapporten visar glädjande nog att 2012 var relativt bra år för Stockholmsluften. Ett viktigt skäl var bra väderförhållanden med regn och fuktiga vägbanor under april – vilket band de skadliga partiklarna. Tyvärr visar första kvartalet 2013 på rejält sämre siffror och visar att Stockholmsluften i grunden fortfarande är alldeles för dålig. De höga halter som finns på våra gator leder till sjukdom, fysiska besvär och en förtidig död för många stockholmare.

Frågan om åtgärder för att komma tillrätta med dessa luftkvalitetsproblem har tyvärr kännetecknats av tveksamhet och senfärdighet. De åtgärder som vidtagits, som dubbdäcksförbud och dammbindningsåtgärder, visar att resultat kan uppnås om den politiska viljan finns. Istället för att inblandade aktörer väntar på att alla andra ska vidta åtgärder, behövs nu att samtliga gör vad var och en kan göra – och skyndsamt.

Det ökande antalet dieslbilar är ett problem för Stockholmsluften, det är därför beklagligt att inte alliansen ville pröva att införa en miljöbilsdefinition anpassad

för Stockholm, där man i likhet med Göteborg kunde tagit bort dieselbilar från miljöbilsklassningen.

Regeringen är senfärdig. Regelförändringar som ger möjlighet för Stockholm att införa dubbdäcksavgifter har hittills inte kommit. Levererar inte regeringen måste Stockholm stad införa dubbdäcksförbud på fler gator och använda möjligheten att införa dubbdäcksförbud i en hel zon.

Därutöver behöver följande åtgärder genomföras:

- Begränsa tung genomfartstrafik, med undantag för bussar, på Hornsgatan
- Ytterligare förbättra dammbindningsåtgärderna.
- Förbättra städåtgärder med ny effektiv teknik
- Bättre använda parkeringsinstrumentet för att styra bort särskilt förorenande trafik
- Främja gång- och cykeltrafik
- Inrätta bilfria gator / bilfria dagar.

Stockholms stad driva på regeringen, bland annat för att:

- Möjliggöra införandet av ett system för dubbdäcksavgifter i Stockholm
- Möjliggöra ett mer differentierat, flexibelt, innovativt och effektivt användande av trängselavgifter, där avkastningen återinvesteras i kollektivtrafiken.
- Med olika åtgärder söka minska andelen av gamla och förorenande bilar.

Därutöver är det viktigt att kollektivtrafiken byggs ut och förbättras.

Inte minst vore en utbyggnad av tunnelbanenätet viktigt för Stockholms framtida luftkvalitet – och stadens utveckling i stort. Två utbyggnadsdelar som det vore värdefullt att omgående projektera för är förlängningen av tunnelbanenätet till Nacka samt till Karolinska sjukhuset.

Beslutsgång

Ordföranden Per Ankersjö (C) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förslag från Per Ankersjö (C), Jonas Nilsson m.fl. (M), Per Johansson (FP) och Stellan F Hamrin (V).

Reservation

Vice ordföranden Katarina Luhr m.fl. (MP) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Mikael Magnusson m.fl. (S) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av ordföranden Per Ankersjö (C), Jonas Nilsson m.fl. (M) och Per Johansson (FP) enligt följande:

Det är glädjande att se den fantastiska förbättring som har skett avseende Stockholms luftkvalitet de senaste årtiondena. År 2012 var också i detta sammanhang en milstolpe då det var det första året någonsin som miljö kvalitetsnormen för PM10 klarades vid nästan alla mätstationer, inklusive Hornsgatan.

Samtidigt är det viktigt att komma ihåg att det kvarstår mycket arbete på

området och att luftkvaliteten kvarstår som stadens mest prioriterade miljöfråga. Staden arbetar kontinuerligt och intensivt med att testa nya lösningar och optimera befintliga åtgärder för att vi ska fortsätta trenden med att stockholmsluften blir bättre. Problemen med begränsad rådighet över nyckelinstrument, såsom trängselskatten, och avsaknaden av möjligheten att implementera effektiva åtgärder, såsom en dubbdäcksavgift, kvarstår dock. Vi vill därför betona hur viktigt det är att regeringen intensifierar sitt arbete med att ge staden de verktyg som behövs för att kunna förbättra luftkvaliteten på ett mer effektivt, långsiktigt och permanent sätt.

Särskilt uttalande lämnas av Stellan F Hamrin (V) enligt följande:

Luften i Stockholm är fortfarande hälsofarlig i många områden med tät trafik. Den nyligen slutredovisade SCARP-undersökningen visar att partiklar och kväveoxider inte har någon undre ofarlig gräns och att detta speciellt gäller för barn under 1 års ålder. Forskare har t.o.m. hävdat att så små barn inte bör vistas i utsatta miljöer. Staden bör därför omedelbart begränsa trafiken och användandet av dubbdäck och i övrigt vidta åtgärder så att de värsta problemen undanröjs.

Staden bör också tydligt klargöra att barn under 1 års ålder inte bör vistas i utsatta miljöer såsom situationen f.n. ser ut.

§ 23

Skrivelse från Katarina Luhr m.fl. (MP) om naturkunskap för Stockolms invånare

Dnr 2013-6270

Beslut

Skrivelse från Katarina Luhr m.fl. (MP) anmäls och överlämnas till miljöförvaltningen för beredning.

§ 24

Skrivelse från Stellan F Hamrin (V) om sjuka hus

Dnr 2013-6271

Beslut

Skrivelse från Stellan F Hamrin (V) anmäls och överlämnas till miljöförvaltningen för beredning.

§ 25

Förvaltningschefens information

Förvaltningschefen Gunnar Söderholm informerar om det planerade seminariet om

den svenska kemikaliekontrollen/- övervakningen den 23 april 2013 kl 14-16, som enheten för miljöanalys bjuder in till.

Förvaltningschefen Gunnar Söderholm informerar även om Energi- och klimatrådgivningens och KSL:s årsmöte den 28 maj 2013.

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsämnden beslutar att delta i det planerade seminariet om den svenska kemikaliekontrollen/- övervakningen den 23 april 2013 kl 14-16 och att delta i Energi- och klimatrådgivningens och KSL:s årsmöte den 28 maj 2013.

Vid protokollet

Ellinor Fiebranz Andersson